

INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಬೈಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ

ಬಾಲರಾಜು ಬಿ ವಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಅಕಾಡಮಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಫಾರ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್

ಹುಲ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಬೇಗೂರ್- ಕೊಪ್ಪ ರೋಡ್

ಸಕಲವಾರ ಪೋಸ್ಟ್

ಬೆಂಗಳೂರು.೫೬೦೦೦೫

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ನಾಟಕ, ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊಡುಗೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವಾಕ್ ಪರಂಪರೆಯ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿರಬಹುದಾದರೂ ನಾಟಕವೆನ್ನುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪ ಮೊದಲು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಅನುವಾದ ಹದಿನೆಂಟನೆ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದವರೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುವಾದ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂತರ ಪ್ರವಾಹವೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೈಕ್ಸ್ ನಾಟಕಗಳೂ ಸಹ ಒಂದು. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋಣ.

ಈಗ ಪೂರ್ವಜರ್ಮನಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಬರ್ಲಿನ್ ಗೋಡೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಒಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಗಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೈಕ್ಸ್ ನ ಕುರಿತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋದು ಇದಿಯಲ್ಲ ಇದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತ ಸನ್ನಿವೇಶ ಒಂದನ್ನು ನಾವೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದ್ದು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಬೇಕು ಅಂತಲೇ ಅಬ್ಸರ್ವ್ ಅಂತ ಕರಿತಾ ಇದೀನಿ. ನಾವು ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇದೀವಿ ಅನ್ನೋದರ ನಡುವೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಘರ್ಷ ಇದ್ದು ಹಾಗೆ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಬೈಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಅನೇಕ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತಿರುವಂತಹದು. ಆದರೂ ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತ ಅಂತ ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನಾ ಉಲ್ಲೇಖ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ದೊರೆತದ್ದು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಬಾಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ. ಅದು 1936ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಪುಸ್ತಕ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತರಾತುರಿಯಿದ್ದು ಕಾರಂತರು ಬಾಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದರು ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದು 1970ರಲ್ಲಿ. ಹಿಂದಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಡ್ರಾಮದವರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಅದು “ಕಕೇಶಿಯನ್ ಚಾಕ್ ಸರ್ಕಲ್” ಮತ್ತು ತ್ರೀ ಪೆನ್ನಿ ಅಫೇರಾ ಈ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ನಟರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಇಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರದ ಮಹಾ ನಟರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಗ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಅವು ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು. ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಆಗ ಹೊಸದಕ್ಕಾಗಿ ತಹತಯಿಸ್ತಾ ಇತ್ತು. 30ನೇ ಶತಮಾನದ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಆಗ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಮನರಂಜನೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ರಂಗ ಚಳುವಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಎರಡು ರಂಗಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡ್ತು. ಒಂದು ಅಸಂಗತ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳು ೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳು ಅನುವಾದಗಳಾಗಿದ್ದವು.ಕೆಲವು ರೂಪಾಂತರವಾಗಿದ್ದವು. ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಅಬ್ಸರ್ವ್ ಥಿಯೇಟರ್‌ಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ರಂಗಸಾಧ್ಯತೆಯೊಂದು ಪರಿಚಯವಾಯಿತು.

ಸುಮಾರು 1970 ರಿಂದ 75ರ ವರೆಗಿನ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯದ ಕೊಪ್ಪರಿಗಿಯ ಕುದಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ತಳಮಳವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದೇಶದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ,ಕರ್ನಾಟಕದ ರಂಗಭೂಮಿ ಕೂಡ ಅಂತಹ ತಳಮಳವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆಗ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ನಾಟಕಕಾರರು, ರಂಗಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಸಂಗತ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಪಾರಂಪರಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕಡೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ರಸವನ್ನು ಪಡೆಯೋ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗ್ತಾ ಇದ್ದು. ಈ ಮಾತಿಗೆ, 1972ರಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ 'ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ'ಯನ್ನು. ಆ ನಾಟಕ ಬರೆವ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಅಭಿನಯಿಸಿದ(೧೯೭೪) “ಹಯವದನ”ವನ್ನು ತಾವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯತ್ತಾ ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಕಸುವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ರಂಗ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಮೊನಚನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲಂತಹ ರಂಗಭೂಮಿ ಯಾವುದು ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಂಗಕಾರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಹೊಳೆದಂತಹ ಅಥವಾ ಆಶಾ ಕಿರಣ ಆದಂತಹ ರಂಗಭೂಮಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನದ್ದು.

1973 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನಾಟಕವೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದವರು ಪ್ರಸನ್ನ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರೂ ಇದನ್ನು ಮರೆತಿರಬಹುದು. ಈ 'ನಾಟಕ ಗರೀಬಿ ಹರವೋ' ಬಾಲ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಅಂತಹ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತರಬಹುದೆನ್ನುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಾಟಕ ಅದು. ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಬಳಸಿದ್ದರು.ಅದಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೇ 'ಸಮುದಾಯ' ರೂಪಗೊಂಡದ್ದು. ಅದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅಂದರೆ 1973- 74 ರಲ್ಲಿ 2 ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ನಾಟಕ. ಹೆಸರು 'ಆನೆಮರಿ'. ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರೇಕ್ ನ ರಂಗದ ಏಲಿಯನೇಷನ್, ಸರಳತೆ, ಮುಂತಾದವೇನಿದ್ದವು ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಆಗಿತ್ತು.ಹೆಸರು ಆನೆ ಮರಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ದೃಶ್ಯವಿದೆ. ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಒಂದು ನಾಟಕ. ಆ ನಾಟಕ ಅಭಿನಯವಾಗಿರುವಾಗ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತೇ ಆ ನಾಟಕ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸ್ತಾ ಇರ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ಯಾಕೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಂದರೆ ಆಗ ನಾವು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಕುರಿತು ಏನೇನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವೋ, ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ, ಗಳಿಸೋಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಇದ್ದೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ

ಅನೇಕ ಎಲೆಗಳು ಆನೆಮರಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಈಗ ಆ ನಾಟಕದ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ಕೂಡ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲೋ. ಆಗ ಎನ್ ಎಸ್ ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು ಅಂತ ನೆನಪು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾಲದ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ತಳಮಳಗಳು ಮೂರು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಒಂದು ಅಬ್ಸರ್ವ್ ಥಿಯೇಟರ್ ನ ಒಲವು. ಇನ್ನೊಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹಿನ್ನೆಯೊಡನೆ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕಸುವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಂಗ ಪ್ರಯತ್ನ. ಮೂರನೆಯ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮೊನಚನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಬಳಕೆಯಾದದ್ದೇ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಆನಂತರದ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಚರಿತ್ರೆ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿ ಜೀವಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾಣ್ಯದ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿದೆ. 75-76 ರ ನಂತರ ಸುಮಾರು 10-15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ನಾಟಕಗಳು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಅನುವಾದಗಳು ಬಂದವು. ರೂಪಾಂತರಗಳು ಬಂದವು. ಅವನ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ನಾಟಕಗಳು ಬಂದವು. ಅವನ ರಂಗತಂತ್ರ ಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಬರೆದ ನಾಟಕಗಳು ಬಂದವು

ಈ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸಾಹಚಾರ್ಯ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂತು ಅನ್ನೋದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ರಂಗಭೂಮಿಯು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ್ದು. ರಂಗದ ಮೇಲಿನ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಭಾಗವಹಿಸದೇ ಇರಬಹುದು. ನಮಗೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲರ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ನೂರಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಏನಿದ್ದಾವೆ, ಏ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಅನಿಸಿದಾಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ವಿರೋಧಭಾಸಗಳು ಕೂಡ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜೊತೆಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೊ. ಎಚ್ ಕೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯಂತಹವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತವಾದ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನ ರೂಪಿಸಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕಾದ ಸತ್ಯ ಏನೆಂದ್ರೆ, ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ನಾಟಕವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್ ಆಗಿ, ವಾಚಿಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದು. ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನನ್ನು ಓದಿದ ಹಾಗೆ, ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನು ಓದಿದ ಹಾಗೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಓದೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ರಂಗಚಿಂತನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಅಭಿನಯ ಭಾಗಗಳೇನಿವೆ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು, ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಳಿದಾಸನ ನಾಟಕಗಳ ಓದಿನಿಂದ ರಂಗಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಇದೂ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಕೇವಲ ಓದಿನಿಂದ ಕಟ್ಟೋದಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ವಾಲ್ಟರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್ ನ “ಕಾನ್‌ವರ್‌ಸೇಷನ್ ವಿಥ್ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ “ ಓದಿದರೆ ಇದು ಹೀಗೆಕೇ ಅನ್ನೋಂಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಟಕ ಬರೆದವನಲ್ಲ, ಅವನು ಪೂರ್ವ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಬರೆದದ್ದನ್ನು , ನಾಜಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅನುಭವವಿದ್ದಾಗ ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು, ಅಥವಾ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಮೆಕಾರ್ಥಿಯನ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ -ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮತ್ತು ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಅನುಭದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವನ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು ಅಂತ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆತ ಬರೆದದ್ದು ನಾಜಿಗಳು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲ. ಅವನ

ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೇ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ, ಅವನ ವಾಚಿಕಕ್ಕೂ, ಆಂಗಿಕಕ್ಕೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಇರುತ್ತೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನ ಅಥವಾ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಆಗೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಓದೋಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾವು ಅವನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಬ್ರೆಕ್ಸ್‌ನದ್ದು ರೇಖಾತ್ಮಕವಾದ ಚಲನೆಯ ನಿರೂಪಣೆ ಅಲ್ಲ. ಕಥೆ-ಉಪಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅರಿಯುವಂತಹದು. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಮಾದರಿ ಅಂತ ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತಂದ ಹಲವು ನಾಟಕಕಾರರು ಸಹ ಈ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ ನಾಗೇಶ್ ಅವರ ಕಾಮಗಾರಿ ನಾಟಕವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡರಂಗ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಈ ಶತಮಾನವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಅಂದರೆ ಬಹುಶಹ ಒಂದು ಚಾಂಪ್ಲಿನ್: ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿಟ್ಲರ್. ಅರ್ಥಾತ್ ಕಲೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ನಟ ಚಾಂಪ್ಲಿನ್ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಆತ ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ನಟರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚಾಂಪ್ಲಿನ್ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಚಾಂಪ್ಲಿನ್ ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್ ಹಿಟ್ಲರ್‌ನದ್ದು. ಈ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕವೇ ಕನ್ನಡರಂಗ ಭೂಮಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣ ಇವೆರಡೂ ಕೂಡ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬಹುದು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಬಹುದು ಅನ್ನೋದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಗ್ತದೆ. ರಾಜಕಾರಣವು ಕೂಡ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ನಾಟಕವೇ. ಅದನ್ನು ಬೃಹತ್ ರಂಗವಾಚಿಕ ಅನ್ನಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು ಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 1971 ರಿಂದ 1985 ರ ಒಳಗಿನ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡರಂಗಭೂಮಿಯು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಾರ್ಕಿಕ ಬೆಂಬಲವೂ ಇದೆ ಎಂದಾಯಿತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಏಲಿಯೇ ನೇಷನ್ ಎಫೆಕ್ಟ್ ಎಪಿಸೋಡ್‌ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸೈಧ್ಯಾಂತಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತು ಬಹಳ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಉಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವನ ಸೋಶಿಯಲ್ ಜಿಸ್ ಎನ್ನುವ ಮಾತು.ವಾಲ್ಟರ್ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಜಮಿನ್ ಸಹ ಈ 'ಸೋಶಿಯಲ್ ಜಿಸ್' ಅನ್ನು ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು, 'ಹಾಗಂದ್ರೇನು' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಾನೆ. . ಡಯಲೆಕ್ಟಿಕ್ ಮೆಟಿರಿಯಲಿಸಂ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಸೋಶಿಯಲ್ ಜಿಸ್' ಅನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುವೆ.ಈ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ. ಈ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೋ ಎಲ್ಲೋ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವನು ಒಬ್ಬ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಎದುರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ.ಈ ವಿವರಣಾ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ರಮ ಇದ್ದಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಇರುವವನು ಘಟನೆಗೂ ತನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ - ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಎರಡು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ವ್ಯೂಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಹ ಈ ಘಟನೆಗೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವನಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಘಟನೆಗೂ - ತನಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸೋಷಿಯಲ್ ಜಿಸ್ ಅನ್ನೋ ಮಾತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೋ ಅದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವವಾಗಿ ಉಳಿದಾಗಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದ ನೆಲೆಗಳು ಸಾಬೀತಾಗುವುದು. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಾನೆ 'ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬ್ಲಡ್ ಕಸಿದುಕೊಂಡ' ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ 'ಒಬ್ಬ ಹಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬ್ರೇಡ್ ಕಸಿದುಕೊಂಡ' ಅಂತ ಹೇಳೋದಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅದು.

ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಜಿಂಗ್ ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಮಾತು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಚೈನಾದ ಕಲ್ಚರ್ ರೆನೈಸಾನ್ಸ್ ನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆ ನಡಿತಾ ಇತ್ತು. ಕಲೆ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗ ಆಗ್ತದೆ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಐಷಾರಾಮದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲವೇ ಅನ್ನುವ ಚರ್ಚೆ ಅದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ದೃಶ್ಯ ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಕೇಪನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ನೈಜ ಪ್ರಕೃತಿದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಒಬ್ಬ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರಬಹುದು. ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಹರಿಯುವ ನದಿ, ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ, ಹೀಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ವಿವರಗಳಿಬಹುದು. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ದುಡಿತಾ ಇರುವ, ಶ್ರಮ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾಣಾನಲ್ಲ ಅದು ಒಂದು ಸೋಶಿಯಲ್ ಜಿಸ್ ಆಗಿರುತ್ತೆ ಅನ್ನೋದು ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಜಿಂಗನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸೈಧ್ಯಾಂತಿಕವಾಗಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಹೇಳುವುದು ಇದನ್ನೇ. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕ್ರಮ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಅಥವಾ ನಾವೀಗಾಗಲೇ ಏನನ್ನು ಯೋಚಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಯಾವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಗಳು ಆಗ್ತಾ ಇವೆ. ಅದನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸ್ತಾ ಇದೀನಿ ಎಂಥ ಕಾಣಿಸುತ್ತೆ. ಸಮುದಾಯ ಜಾಥಗಳನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಬೀದಿ ನಾಟಕ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದೇ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಇದೆ ಅಂಶವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇವೆರಡರ ನಡುವಣ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಯೇ ಕನ್ನಡರ ರಂಗಭೂಮಿ ಬ್ರೇಕ್ ನನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ತಗೋಳ್ತು ಅನ್ನುತ್ತೆ. ಆಮೇಲೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲದೆ ಅವನ ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವು ಅವನ ಮಾನವತವಾದೀ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ.

ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗುವ ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳೆರಡು ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದ್ದವು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ರೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ನಮಗೆ ಇವತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಆತ ಮಹಾನ್ ನಾಟಕಕಾರ ಹೌದು ಅಲ್ಲವೋ ಅನ್ನೋ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಪರಿಚಿತನಾದ ಅನ್ನುವ ಸತ್ಯ. ಯುರೋಪ್ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿ , ಸ್ಪಿಂಡ್ ಬರ್ಗ್ ನಂತಹ ಮೆಟರ್ ಲಿಂಕ್ ನಂತಹ ನಾಟಕಕಾರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡ್ತು. ಅವರ ನಡುವೆ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಕೂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ. ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಆಳುವ ಭಾಷೆ ಜೊತೆ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಕೂಡ ಬ್ರೇಕ್ಸ್ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ, ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ 20 ಶತಮಾನ ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವಿದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅದರೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಒಳದನಿ-ಹೊರದನಿಗಳು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮ- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆದ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಡಿಸುವಂತಹುದು. ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಲೆವೆಲ್ ಆಫ್ ಮಾರ್ಜಿನಲೈಸೇಷನ್ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಆಳುವವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಶೇ. 40 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದು ಶೇಕಡಾ 40ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದೂ ನಮಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಈ ನಲ್ವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಜನ ಸುಲಭವಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗೋರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಚರಿತ್ರ ಇದೆ, ಧಾರಾಣ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೋಗೋಣ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ಮುಖ್ಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತ ಅವರ ಕಲೆ -ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಗ್ತಾನೆ .ಆ ದಿನ ದೂರವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೈಪಾಥಿಸಿಸ್‌ನೊಡನೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ

ಗ್ರಂಥಮುಣ

೧. ಶತಮಾನದ ನಾಟಕ : ಸಂಪಾದಕರು ಕೆ. ಮರಳಸಿದ್ದಪ್ಪ.

೨. ಡಿ.ಡಿ ಕೌಸಾಂಬಿ

೩. ಜಾನ್ ವಿಲ್ಲೆಟ್ : ಬ್ರೆಕ್ಸ್ ಆನ್ ಥಿಯೇಟರ್: ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ (೧೯೭೯)

೪. ಆಧ್ಯರಂಗಾಚಾರ್ಯ : ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ.೧೯೭೭

